

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:
8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "
Kolek (štampelj) znesse vselej 30 kr.
Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.



Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Velja do konca tekočega leta po pošti in v Ljubljani na mesec — 80
posamezne številke po — 7
Vredništvo je na stolnem hiš. št. 284.
Naročnino prejema opravilna (administracija) in ekspedicija v Blaznikovi tiskarnici na Bregu.



Izhaja

po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

VABILO

k naročevanju na

„SLOVENCA“

za leto 1874.

Menda še noben časnik se ni bil s toliko naglico na dan spravil, kakor „Slovenec“. In kakor zdaj reč stoji, se smemo zanašati, da je njegov obstoj zagotovljen, samo da naročniki zvesti ostanejo, katerih je čez 1100. Posve-toval se je te dni odbor, kako bode po novem letu z našim listom: če postane že zdaj dnevnik, ali se še poskusi za kaj časa s tem, da izhaja le po trikrat na teden? Veljavni glasi z dežele in tudi njih dosti je za to, da naj postane „Slovenec“ dnevnik, kakor je bilo odmenjeno; še več pa jih je za to, da naj še dalje izhaja le po trikrat na teden, ker veliko naročnikov bi zaradi visoke cene potlej odpadlo, in ker tudi večidel nimajo časa toliko brati. Odbor za-se je prepričan, da do dnevnika moramo priti brž ko bo mogoče; toda pomanjkanje delavnih moči in pomanjkanje materialne pomoči nas po vsaki ceni za zdaj sili, da poskusimo vsaj četrtletje še po trikrat na teden; in tako je bilo sklenjeno. Obširniši spis o tem bode v kratkem vse to bolj natanko pojasnil; za zdaj prosimo, naj prijatelji našega naroda list na vso moč razširjajo, da postane pravi narodov list, s tem se bode sčasoma v narodu čisto vkoreninil, in kolikor več bode naročnikov, toliko lažje ga bo v dnevnik spremeniti.

S pohvalo se mora priznati, da vrli rojaki, najboljši domoljubi, prav pridno dopisujejo, kakor vidijo spoštovani čitatelji v dosedanjih listih, in to je bistveno potrebno za vtrjenje časnika. Z najprisrčnišo zahvalo za skazovano priljudnost prosimo ob enem, da naj tudi v prihodnje ostanejo zvesti dopisovalci.

Dobro vemo, da list še ni popolnoma, in marsikaj imamo že za prihodnje bolj osnovano; pa tudi nasvete o tem hvaležno sprejemamo, kako naj bi se to in uno bolj vravnalo. Prizadevali si bomo z vso marljivostjo, da bode „Slovenec“ vstrezal vsim časniškim potrebam.

Naročnina naj se pošilja do opravištva (administracije) „Slovenca“, na Starem trgu hiš. št. 163 pri g. Jož. Jeriču, župn. v pok. (Odda se tudi lahko pri bukvarju g. Ničmanu, kateri je tam blizo.)

„Slovenec“ velja:

Za Ljubljano:

Na dom pošiljan za celo leto	9 gl. — kr.;
„ „ „ „ pol leta	4 „ 50 „
„ „ „ „ četrt leta	2 „ 30 „
„ „ „ „ en mesec	80 „

V tiskarnici sprejeman:

Za celo leto	8 gl. 40 kr.;
„ pol leta	4 „ 20 „
„ četrt leta	2 „ 10 „
„ en mesec	— „ 70 „
posamezne številke	— „ 7 „

Po pošti:

Za celo leto	10 gl. — kr.;
„ pol leta	5 „ — „
„ četrt leta	2 „ 50 „
„ en mesec	— „ 90 „
posamezne številke	— „ 8 „

Posamezne številke se dobivajo tudi pri bukvarjih: gg. Ničmanu, na Starem trgu, in Kremžarji, zraven čitalnice.

Naročnina se pošilja najceneje po poštnih nakaznicah (Postanweisungen).

Vredništvo.

Baron Apfaltrern in Dolinci.

Z Gorenjskega 16. decembra.

Mož se ne pozna le po obličju, ampak tudi po govorjenju in djanju, po pismih in prijateljih. Ko so pri zadnji volitvi kmečkih občin v Radolici dolinski volilci baronu Apfaltrernu dali svoje glasove, so se prvotnim volilcem, ki s takim glasovanjem niso bili zadovoljni, s tem izgovarjali, da ne poznajo ne Hohenwarta, ne Apfaltrerna. Da je tak izgovor piškav, se vidi precej na prvi pogled dolinskih volilcev; če tudi nikdar niso videli barona Apfaltrerna, če tudi ne bi vedeli, da je bil dozdej zmiraj med našimi nasprotniki, da je v deželnem zboru pobijal pravične naše želje, ste pa vendar poznali tiste, ki so vam ga priporočali, in une, ki so za Hohenwarta stali. Pa kar je, to je. Da pa za naprej ta izgovor več ne bo veljal, hočemo vam pokazati tega moža iz njegovega zadnjega obnašanja v državnem in deželnem zboru; mislim, da vam bo z naprej veselje prešlo, še kedaj zanj glasovati. Dolinski volilci! glejte, koga ste volili! Baron Apfaltrern je zdaj dvakrat na Dunaju zato glasoval, da se sme od tistih 80 milijonov, katere nam bo Prus posodil, posejati na take papirje, ki nimajo pupilarne (sirotinske) varnosti, ali z drugimi besedami, da se s tem denarjem sme zopet na noge pomagati tistim špekulantom, ki so vsled svoje vrtoglave denarne igre na borzi prišli v veliko zgubo. Pomniti je pa, da so ti špekulantje večidel židi, ali pa sploh brezverci, kateri samo naš denar ljubijo, vero našo pa zaničujejo; pomniti je nadalje, da se bodo ti milijoni vračevali iz naših davkov, katere bomo plačevali mi, ki smo denarnega poloma čisto nedolžni. — V Ljubljani pa, ko je v seji deželnega zbora 28. novembra, za to šlo, da se kuratu v bolnišnici dovoli 200 gl. iz deželnega zaklada za stanovanje, se

je pa Apfaltrern uperal in glasoval za predlog, da naj se ta znesek ne dovoli.

Nauk, kterege si vsakdo iz tega dejanja nemškega barona lahko posname, je ta: Ko gre za to, da se v prid borznih špekulantov denejo na vago milijoni, je g. baron silo radodaren; škoda se mu pa zdi bornih 200 gl. v podporo katoliškega duhovna, ki ima najtežjo faro v celi škofiji, ker so skoraj vsi njegovi farmani bolniki in ki vsak dan svoje življenje v nevarnost stavi! Ja Bauer, das ist was anderes! To je vse kaj drugega, dunajski borzni špekulant, falirani žid, ali pa kranjski, katoliški duhoven, za une se g. baron poteguje, temu pa mali znesek odbija.

Kako ponosni pa smejo biti volilci, ki so dali glasove grofu Hohenwartu. Kmaloboste slišali, kako lepo je 10. t. m. v državnem zboru za porazumljenje narodov govoril. Če kdo, ta mož, kterege imenujemo svojega rojaka, zna še pomagati, če ni že prepozno!

Politični pregled.

V Avstrijskih deželah.

16. t. m. so na Dunaju zaprli nekdanjega general-direktorja Levovsko-Črnoviške železnice, viteza Offenheim-a, in vradnika Ziffer-ja in Liskovetz-a. Ustavoverni listi pišejo, da se je reč, preden so Offenheima prijeli, pretresovala v ministerskem svetu. Offenheim je bil pred 20 leti navaden koncepist pri central-direkciji avstrijskih železnic; potem je postal tajnik Karl-Ludovikove železnice in je vodil obravnave zastran železnice med Lvovom in Črnovicem. Namesto da bi bil pa delal za tiste, ki so mu bili to naročili, vedel je koncesijo sam za-se pridobiti in je postal general direktor pri ti železnici, ki mu je dala plemenitost in toliko bogastvo, da si je na Dunaju zidal eno največjih in najlepših palač. Pa že minister Schäffle je slutil, da se pri omenjeni železnici godé nekake goljuhuje, zato je bil ukazal preiskovati to reč. Znano je, da je v to zadevo zapleten tudi nekdanji minister Giskra, in zato se radovedno pričakuje, kako se bode sodnijska preiskava iztekla.

— Vradni in ustavoverni listi hvalelisajo Prusko postavo o posilnem civilnem zakonu. Vlada si hoče menda na ta način pripraviti pot za enaki predlog v državnem zboru.

— Ker je državni zbor izrekel, da Češki državni poslanci, ki se branijo priti na Dunaj, zgubé poslanstvo, bodo kmečke občine imele nove volitve 10. januarija, mesta in trgi pa 16. januarija. Tudi se bo volil poslanec namesto g. fajmoštra Jungbauerja, čigar volitev je bila v državnem zboru ovržena.

— „Pokrok“ objavlja dve nezaupnici, katere so češki volilci poslali mladočeskima deželnima poslancema Pour-u in Strakaty-u. V teh nezaupnicah obžalujejo, da so mlado-

česki poslanci razdrli skupnost in edinost z večino narodnega kluba, ker le tistim zaupajo, ki so vedno enaki in stanoviti ostanejo in visoko spoštujejo Palacky-a in Rieger-ja. Pri novih volitvah, pravijo, bodo dali svoje glasove le tistim kandidatom, ktere jim bode priporočal narodni klub.

— „Moravska Orlica“ je bila 17. t. m. konfiscirana, ker je natisnila zaupnice, ki se pošiljajo federalističnim deželnim poslancem.

— Ogrski zbor je 18. t. m. končal budgetno razpravo in je včeraj začel pretresovati denarno postavo. — Kerkapoly in Tisza sta med tem iz ministerstva stopila in je Szlavi včeraj cesarju imel staviti nasvete o imenovanju novih ministrov.

— Cesar so potrdili postavo o hrvaškem budgetu za l. 1873. — Semlinski mestni odbor je poveljniku Hrvaške, Mollinari-ju, izrekel svojo zahvalo, za očetovsko skrb, ktero je granici skazal. — Deželni zbor ima sejo 22. t. m.

Pruski „Reichsanzeiger“ objavlja nek vladin ukaz od 6. t. m. o prisegi katoliških škofov, ktere pglavitni stavki se glasé: „Prisežem, da bom vestno spolnoval državne postave in prizadeval si, pri svojih duhovnih in srenjah gojiti spoštovanje in zvestobo do kralja, ljubezen do domovine, pokorščino do postav in vse čednosti, ktere kristijana storé zvestega podložnega, in da nikakor ne bodem trpel, da bi meni podložna duhovščina temu nasproti učila ali delala; posebno še obljubim, da ne bom imel nobene zveze s komur koli si bodi v deželi ali zunaj dežele, ktera bi bila očitni varnosti nevarna in če bom zvedel, da se kje zoper državo dela, hočem to naznaniti kralju.“ Če bi kak katoliški škof kaj takega prisegel, odpovedal bi se s tem zvezi s pglavarjem sv. Cerkve, in bi nehal biti katoliški škof.

— Gosposka zbornica ni sprejela postav o odpravi časniškega koleka.

— Zbornica poslancev je pri posvetovanju o posilnem civilnem zakonu zavrgla predlog, da naj se duhovščini vpisovanje v zakonske bukve prepusti. Le do leta 1877. bodo to še opravljali.

Laška. Iz Rima se piše, da so papež preklicali bulo Siksta V., ktera določuje šege o imenovanju novih kardinalov.

Srbski skupščini je vlada predložila postavo za odpravo telesnih kazni.

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor Kranjski.

(Konec 5. seje.)

Prva točka: Postava o uredbi zdravstvene službe v občinah, ktero predlaga vlada, se izroči posebnemu odseku 5 udov, v kterega se volijo dr. Bleiweis, Dežman, Gariboldi, Lavrenčič in Koren. Ravno temu odseku izroči se predlog gosp. dr. Bleiweisa, ki se tako-le glasi:

Slavni deželni zbor naj sklene: C. k. deželna vlada se naprosi, nujno se obrniti do visocega ministerstva notranjih oprav, naj — glede na korist dežel takraj Litave — resno zahteva od ogrskega ministerstva, da se nemudoma tudi v deželah ogrske krone vpelje postava od 29. junija 1868. leta, ki je edina pomoč, da se ondi konec stori pogubni, že čez leto in dan razsajajoči goveji kugi, in dežele avstrijske rešijo vedne nevarnosti in nezmerne škode.

Ta predlog vtemelji dr. Bleiweis blizo tako-le: Že leto in dan razsaja živinska kuga po Hrvaškem, in je zanesla se od tod po vsih

slovenskih deželah. Zarad tega mora biti meja hrvaška zaprta, in država in občine trpe grozno škodo. Edina pomoč zoper to kugo je, da se okužena in vsa živina, ki je bila ž njo v dotiki, pobije, to zahteva pri nas postava. Za pobito govedino se je plačalo letos na Kranjskem 6994 gld. iz deželnega zaklada. Te postave pa na Ogrskem ne poznajo, toraj bi se morala dati že zavoljo tega, da se druge dežele varujejo škode. Kako strašna je neozdravljiva živinska kuga, kaže to, da je v preteklem stoletju pobrala čez 20 milijonov govedi, v celjskem okraju na Štajarskem čez 10.000 repov. Če pri sosedu gori, je nevarnost za nas tako velika kakor za-nj.

Peticija društva zdravnikov zarad uravnave plače se izroči peticijskemu, poročilo deželnega odbora, s kterim se vpolaga načrtan zakon o cestni policiji javnih nedržavnih cest, gospodarskemu odseku; finančnemu odseku se izroči letno poročilo deželnega odbora o njegovem delovanju od 1. novembra 1872 do konca oktobra 1873. Sprejme se poročilo finančnega odseka o računskem sklepu norišno-stavbenega zaklada za leto 1872 in o proračunu istega zaklada za leto 1874, — in poročilo finančnega odseka o proračunu zaklada deželnega gledališča za leto 1874, zadnje vkljub ugovarjanju dr. Suppana, kteri je hotel slovenskemu dramatičnemu društvu od nasvetovanih 2400 gld. podpore odščipniti 800 gld.

Potem se reši še nekaj peticij in seja se sklene. Danes je šesta seja, menda zadnja tega leta.

Dopisi.

Iz Litijske okolice 16. decembra. V Zagorji pri Savi se je prigodila novica, kakoršnih je dandanes mnogo v naši Avstriji. Pred tremi leti je bil za poštarja v Zagorji od tukajšnjega poprejšnega c. kr. okrajnega glavarstva priporočan nek penzioniran finančar, Kölnar po imenu, dasiravno se je za to domačo službo oglasilo več domačinov, ki so vsi jako spoštovani in zanesljivi posestniki. Pa vsem se je ta služba odrekla in rajši podelila se imenovanemu finančarju, dasiravno ni znal čisto nič slovensko govoriti, in družih zaslug tukaj ni imel, kakor da je ob času janjskih dogodkov z najgršimi priimki pital slovenske prvake, in celo na vislice jih obsodil, ter vse slovensko zaničeval. Ta nemški pemak je dobil v Zagorji tako mastno službo, da je prišel z vsem na 1300 gold. na leto, imel je namreč pokojnino od financije, in pošto, razun tega pa še pri rudarji dobro službo s prostim stanovanjem in kurjavo. Pa vse to mu je bilo še premalo in šel je te dni v zapor, ker je c. kr. pošto ogoljufal za kakih 2000 goldinarjev. Da je le do zdaj dobro nemškutaril, pa bo že vse dobro!

Iz Doline, 16. decembra. Gorenjci so zdravega uma in dobrega srca. Le poduka jim manjka, zato se pa tudi včasih dajo premotiti od takih, ki iščejo le svojega dobička. Če so katoliška politična društva dandanes tako potrebna, bi bilo še posebno želeti, da se eno tako društvo v gorenjski Dolini kje osnuje, dokler ni še prepozno, dokler obrtnijska družba, železnica in vradniki popolnoma ne spodkopljejo tal. Vrli Dolinci! predramite se; osnujte si katoliško politično društvo v Jesenicah, na Dovjem ali na Kranjski gori! Poznamo več takih, ki so pripravljeni vam k temu pomagati in ki bodo z veseljem pozdravili to početje. Toraj na noge, dokler ni prepozno!

Članki o šoli, ktere smo zadnji čas brali v

„Slov.“, so pač resnični in kažejo, kako g. dopisnik iz Velésovega pozna naše stanje in razmere. Tako oko, ktero je večletna skušnja izbistrila, vidi tudi v prihodnje in popolnoma se zlagamo z mislimi v teh člankih izrečenimi. Le način, stroške za šolske potrebe nabirati naravnost iz davčnih priklad, se nam zdi nevaren, ker ima vlada potem popolnoma proste roke, in starši šolskih otrok bi tako nevedoma vladi v roke dajali pomočke, da izreja otroke po svojem, in ne tako, kakor bi starši želeli. Krajni in tudi okrajni šolski svet sta pač peto kolo pri vozu; sitnosti, pisarij in potov je odveč, pri tem pa šola vender nič boljša ni, in kjer se učenik in duhoven za-njo ne žrtvujeta, vse zastaja. Predno bo nova šolska postava na Kranjskem vpeljana, bomo še marsiktero čudno slišali.

Konečno še eno vprašanje. Kako bo s teboj, ljubi „Slovenec“, ali misliš po novem letu vsaki dan izhajati? To bi bilo sicer želeti, vender pa mislim, da en čas le še po trikrat na teden izhajaj, ker bi kmečki bralci težko shajali s plačo in branjem.

Iz gornje Vipave, 7. dec. Ste li brali, kaj je nekdanji minister Giskra govoril v državnem zboru? „Vsak naj svoje reči tako vredi proti najvišjemu bitju, da bo po smrti zveličan“. Tedaj tudi liberalci sedanje ére upajo zveličani biti! Saj je vender naš Zveličar odločno rekel, da „kdor ne veruje, bo pogubljen“. Kje neki bodemo tedaj iskali zveličanja, kakor ravno v naši sv. katoliški veri? Kršanski nauk pa nas uči, da naša sv. vera je dar božji, čeznaravna luč, in od Boga nam vlita čednost. Ako je tedaj sv. vera dar, je nismo mi zaslužili, temuč nam jo je neskončno usmiljeni Bog podaril, da zamoremo v nji Njega spoznati in svojo dušo zveličati. Ko bi pa to bilo, da bi si vsak po svojem prepričanju izmišljeval vero, kakošna zmešnjava bi po tem nastala? Saj je sploh znano, da skoraj vsak človek ima več ali manj svojih prepričanj. Iz tega bi sledilo, da bi skoraj vsak človek imel tudi svojo vero! Kdor količkaj bere zgodovino, vé, v kake strašne zmote zabredejo ljudstva, ktera ob pravo vero pridejo.

Kje zadobi na dalje človek tolažbo v revah in težavah tega življenja, in posebno na smrtno uro, ako ne v katoliški veri? Kako nesrečen je tedaj človek, kteri je vero zgubil! Z žalostjo moramo spoznati, da so tudi med Slovenci ljudje, ki ne držijo veliko na vero, ki v svoji oholosti mislijo, da to ne more biti, kar oni s svojim razumom ne morejo umeti, ki po svojih časnikih vedno trobijo, da „vera ni v nevarnosti“. Radi jim verjamemo, da pri njih vera ni v nevarnosti, da bi jo zgubili, kajti jasno je, da kdor kake reči nima — je tudi zgubiti ne more! Pri mlačnem kristijanu je pa vera vender v nevarnosti, ker se da tahkomišljeno nagniti na vsako stran. Bog nas varuj takih narodnjakov! Svet je res narobe; brezverci se imenujejo „lučnjake“, klerikalce pa pitajo „mračnjake“! — Mnogo preganjanja je katoliška cerkev prestala, prestala bo tudi to, a gorjé človeku, ki se da zapeljati od sedanjega „omikanega“ sveta; ker kakšno znamenje bo človek dal za svojo dušo?

Mili „Slovenec“, dosti si že priporočeval katoliško-politične družbe, in to po vsi pravici, kajti te družbe bi bile zeló koristne; želeti bi bilo, da bi se tudi pri nas napravile take družbe, da bi se po njih pravi kršanski duh krepčal in ljudstvo podučevalo v pravi zdravi politiki. Na noge toraj, kdor more, posebno pa duhovni, kakor si že ti „Slovenec“ rekel. Neduhoven.

Iz II. Bistriškega okraja 14. decemb. Odkar je strastni liberalizem na vrat obesil svoj štulasti „komat“, in se mu je rudečkarški greben zaznal, gré nam žali Bog, vse rakovo pot.

Znano je, da se v današnjem času goji le predrzna omika; paglovec še ne zna do pet šteti, in že zna zasramovati našo sv. vero. Vedno sliši: Kaj boš farja poslušal, zdaj svet ni več tako neumen, da bi se dal od mračnjakov učiti, zdaj velja omika (?) in svoboda (?). Ni tedaj čuda, da se kmalo navzame takih izrazov, katerih je dandanes polna tista inteligencija, ki se v svojem mišljenju prišteva k merkovicam.

Ker so naše šole tako zaokrenile, treba je, da se naši otroci vsaj doma kar je mogoče priganjajo h katekizmu; zadnja ura, ktero bi bili katehetu radi odmenili, je malo bolji kakor nič, ker to je marzla ura, v kateri so otroci sè svojo mislijo večidel že doma. Da niso vsi učitelji „Zimovci“, to vemo, da imajo možje takega duha nekako predrzno vedenje, da so otrokam celo v pohujšanje, da v svoji strasti katehetu rečejo: „Marsch hinaus!“ Kjer se pa tako godi, bi me ne prisilila nobena gosposka v šolo pošiljati svojih otrok, posebno dokler velja vladarjev naslov: „Apostolsko Veličanstvo“. Nekterim učiteljem pa, kateri imajo pošteno zavest, so pa v časi premevžasti starši na poti, da ne morejo spolnovati šolske dolžnosti. Če jim poročnega paglavca le količkaj ostrahuje, joj! je že ogenj v strehi, kar je pa velika potuha za vso šolo. —

Naj omenim še o „slovenskem Tedniku“, kterege je nek Ščupetersk železnični uradnik mislil sem privabiti. Ta žaba se brezplačno sem pošilja, ker čitatelja S. in D. sta že večkrat rekla, da nobeden ne ve, kdo jo plačuje.

Za uradnika mora pač bitko biti, da je moral, če tudi ne rad, osodi pripustiti to zalogo, in da se celo lastni čitatelji iz njega in njegovega lističa norčujejo, da zdaj, ko ni uradnika, bo tič brez perja pobešal glavo, ker ga ne bo imel kdo plačati; če ga hoče brez plače pošiljati, pa le slobodno!

Želeti bi bilo, da bi se Bistriška čitalnica ali boljše, katoliško-politično društvo na kak način na noge spravilo. Sokola je tako menda konec; prej se je vsaj nekaj delalo, če se je tudi večkrat kak nered odkot vmes prikradel; zdaj pa je vsega kraj! Toraj naj bi častita duhovščina in gg. učitelji z drugimi rodoljubi poskusili težavno delo na noge spraviti. Res se bo le malo ndov dobilo, ker večidel vse nemškutari; pa bilo bi vendar prav vsaj poskusiti in oddaljene gg. duhovnike naprositi, da se pridružijo, sicer bomo v kratkem popolnoma v mreži liberalizma.

Z Dunaja, 14. decembra. (Velikomeščanske skrbi.) Velike sitnosti prizadeva Dunajski soseski skrb, kje in kako naj bi se mrtvi pokopavali. Sedaj je več pokopališč na Dunaju, pa meščani se boje, da bi se kake kužne bolezni ne vnamale, ker se mora prehitro prekopavati. Postava dopušča prekope tukaj na 10 let, pa moralo se je prekopavati že v 7 letih, akoravno se je v navadne skupne grobe zagrebalo po 20 mrličev, v lastne pa po 3.

Da bi se odvrnila nevarnost bolezni — kajti vsakdo, tako tudi Dunajčan rad živi, dokler ima kaj denarja, če pa pride nadloga, ni treba bolezni, ampak skok v Donavo, strup ali samokres hitreje večnost odprejo — kupila je soseska daleč v „Kaiser Ebersdorfu“, 3 železniške postaje oddaljeni vasi, 344 oralov zemlje, kjer hoče narediti novo, za vse mesto skupno pokopališče; z novim letom se bo zato

že 44 oralov rabilo. Vozili se bodo mrličii tje v posebnih vozech po nalašč zato narejeni železnici. Se ve, duhovna ne bo zraven, pa saj ga tudi sedaj ni. Opravijo se namreč vse pogrebne molitve v cerkvi, potem prevzame mrliča pogrebno društvo, spravi ga do pokopališča, tam ga sprejmejo navadni pokopači in ga zagrebejo. Zato pravijo, da na Dunaju je dobro živeti, a umreti ni dobro. Odsedaj bo pa še slabše, ker na skupnem pokopališču se bodo menda skup pokopavali katoliški ljudje, protestantje, samomorci i. dr.

Katoličani so od nekaj imeli lastna pokopališča, ktere cerkev blagoslovi, da tam mrtvih trupla pričakujejo vstajenja, pokop na tacem pokopališču je znamenje, da so bili mrtvi s cerkvijo zedinjeni in imajo toraj pravico tudi po smrti uživati njene dobrote: namreč molitve in druge priprošnje. Kdor pa v življenji ni bil ud cerkve, ali se je od nje odtrgal ali se je s hudobijami njenih dobrot nevrednega storil, ta naj tudi po smrti ne bo pokopan na blagoslovljenem pokopališču. To je čisto natorno. Toda čudno, ako se cerkev brani pokopati na blagoslovljeno zemljo take, ki so vedno zoper njo rogovilili, ss. zakramenta zaničevali, krivičijo se nestrpnosti. A le nasprotniki so nestrpni in žalijo katoliško čast. Zato so pa tudi katoličani dunajski zoper tako skupno pokopališče; kako bo stvar stekla, se zdaj še ne ve, ko bi bili katoličani sami, težko bi kaj dosegli, a ker so tudi judje enacih misel, morda se stvar vgodno reši, vsaj judje vse dosežejo.

A ne le za mrtve, ampak tudi za žive Dunajčan skrbi, dobre pijače mu manjka. Vina piva, žganja, itd. je menda po raznih kletih dosti ohranjenega, toda dobre vode primanjkuje. Od več krajev se je že lesem napeljala, pa je slaba — jaz vsaj bi za en kozarec gorenjske vode rad dal vso Dunajsko — in deloma še škodljiva, n. pr. v Otakringu, kamor je napeljana izpod necega pokopališča. Ker tedaj vse te poskušnje niso vstregle, iskali so Dunajski očetje tako dolgo, da so dobili dobro in zdravo vodo, sicer precej daleč, namreč 13½ milj, na Semeringu, napeljali so jo na Dunaj po valikanskih cevih, prevrtali so hribe, prepregli doline, premagali vse težave, ter dovršili velikansko delo. Pa tudi tu se je vendar-le pokazala človeška slabost in pa dobičkarija: cevi so preslabe in že je sem ter tje ktera počila. Tu kaže voda neznansko moč; v Hujski vasi (Hetzendorf) je cev počila in voda je tako silno ven bruhnila, da je 3 hiše pokončala, na Dunaju v Mariahilf je ulični tlak izrula, da so kamni odleteli kakor pesek; na drugem kraju so morali pol poslopja razdreti; pa ni čuda, da je voda tako silna, vsaj je pridere vsako uro 6000 veder. Mestne očete, se ve, zadene sramota in škoda.

Tretja skrb je skrb za nosove dunajske gospóde; kjer je veliko ljudi, tam je tudi veliko smrdljive nesnage in v nekterih ulicah res tako v nos zbada, da je groza. Smrad odstraniti, nameravali so že čez Golovec (Kahlenberg) napeljati vode po kanalih, da bi nesnago odnesla, pa s tem bi ne bilo dosti vstregeno. Bolj pa je vstreglo neko francosko društvo, ktero je pri magistratu že vložilo 5 milijonov frankov kavcije, in hoče vso nesnago v kible vjeti, s kemičnimi pripomočki jej duh odvzeti, odnesti jo na Donavo, po Donavi pa v Belgijo, da se tam neka pustota v rodovitno zemljo spremeni. No, lejte si, k čemu Dunajčani pripomorejo, prebivalci Belgije jim morajo kaj hvaležni biti!

Poslano.

Po „Sl. Narodu“ je bilo unidan g. Zamejčeveo dobro ime strastno napadeno, tako da je treba reč nekoliko pojasniti. Mož v Dravljah, o katerem „Narod“ govori, je že teden dni bolan ležal, in od dne do dne mu je hujše prihajalo, tako da so domači ljudje zvečer o poli desetih poslali po duhovna, da ga s sv. zakramenti previdi. Gotovo je, da je do tistega časa že nekolikokrat g. dr. Ambrožič pri bolniku bil in dajal mu zdravila, katerih pa ni hotel več uživati. Tedaj ni res, da bi bilo bolniku po zdravlilih, ki mu jih je g. dr. Ambrožič zapisoval, že bolje, ker ni navada, da bi potem pošiljali po duhovna in sv. zakramente, ko bolniku odleže, posebno pa bi tega ne storili tako pozno v noč. Ker je bilo bolniku le vedno huje, in bolnik sam ni hotel več uživati predpisanih zdravil, so poskusili njegovi ljudje še homeopatijo. Torej naprosijo g. Zamejčica, kateri jim radovoljno postreže, in sestra bolnikova je čez 4 dni pripovedovala, da je bilo bolniku po homeopatičnih zdravlilih že bolje. Da je potem homeopatijo zopet pustil, je bila vzrok, brž ko ne, bolnikova nestrpnost, ki bi bil rad, da bi mu bilo zdravilo ta hip odrezalo bolezen.

V Šentvidu, 15. decembra 1873.

A. P.

Pristavek k „Poslanemu“ iz Šentvida.

Enako pojasnilo je bila bolnikova rodovina poslala „Slov. Narodu“, ki je bil g. Zamejčica napadel, pa resnicoljubni „Narod“ ga ni hotel sprejeti.

Domače stvari.

(Ljubljanski „Tagblatt“) pripoveduje, da je Vipavski grof Lanthieri 13. t. m. od tamojšnega beneficijata g. Hitija zahteval, da naj v grajski kapeli mašuje za umrlega dr. Spazzapana. G. Hiti je neki rekel, da tega ne more storiti, kar se je grofu tako pokadilo, da mu je vzel kapeline ključe. G. Hiti je od škofijstva postavljen beneficijat in grof mu ne more zapreti kapele in ubraniti, da bi ne opravljal svetih maš, ktere ustanovno pismo določuje. Hitijeva nestrpnost, pravi Tagblatt, je zbudila občeno nejevoljo. Na tem bo toliko resnice, kakor na strašanski vdeležitvi pri pogrebu Spazzapanovem; če je en liberalec nevoljen, je to Tagblattu že splošna nevolja, ker v njegovih očeh velja ena liberalna duša za sto tisuč družih. Ker ni hotel g. Hiti maševati za dr. Spazzapana, prišel je „Tagblatt“ v svoji modrosti tudi do tega, da g. Hiti ni več zmožen biti šolski nadzornik, če bi bil pa g. Hiti za dr. Spazzapana maševal, ali pa celo pokopal ga, potem bi ga bil „Tagblatt“ preslavljaj in mu ne le privoščil šolsko nadzorništvo, ampak ga morebiti še celo priporočal za škofov sedež!

(K bukvozezu Ničnamu) pride te dni nek mladoslovenec ter ga nagovori, bi li hotel prevzeti prodajo v „Narodni tiskarni“ natisnjene knjige. G. Ničman ponujalca vpraša, kakošen je zapopadek te knjige, in ko izvé, da je v nji mnogo veri in duhovnom zopernega, kolperterju prav vljudno vrata pokaže. To ravnanje razodeva vernega katoličana in bi bilo priporočati vsem bukvarjem; nevernega blaga bi se potem le malo spečalo. Tudi g. Klerr neki ni hotel prevzeti prodaje omenjene knjige. Katoličani, kupujmo in naročujmo potrebnih reči pri takih možeh, kateri djansko pokažejo, da so z nami enakega mišljenja in prepričanja.

(Koze) se po Ljubljani čedalje bolj širijo. Šolsko mladino so zavoljo tega že danes spustili na počitnice, ktere bodo trpele do svetih treh kraljev.

(Slovensko gledišče.) Jutri v nedeljo se bo predstavljala prvič po nemškem poslovenjenju igra „Hiša slabega imena,“ v kateri se vrste resni in šalji prizori.

(Svarilo.) Po Poljanski in Selški dolini na Gorenjskem sta te dni hodila dva tuja človeka. Eden nju prodaja platno na debelo in pa prtiče in druge manjši brklarijo, in sicer: „fabelhaft wohlfeil“, po neverjetno nizki ceni, kakor pravi. Hodi le po farovžih, in dobro žanje! Platna ne da drugač, kakor le najmanj po tri kosce (a. 50 vatlov) skupaj, in sicer „polovico pod fabriško ceno“ — tako pravi on. Pride vatel do kacij 60—70 kr. Ko je pa g. D. včeraj (petek) to robo pri M. v Ljubljani pokazal in prašal, po čem bi bilo, se mu je zadržalo, da se dobi lahko vatel po 45 kr.

Vidi se tedaj, kako silo so ožuljeni, kateri več te robe kupijo. Sumljivo je tudi to, ker v štacune in v mesta berantač ne gre s svojo robo in ker tudi svojega imena nikjer ne pové. Druge male reči so pa res več vredne in s tim se iše vmuzniti, da potlej pri platnu ložej oslepari. Izgovarja se, da mu na Dunaj polom („krah“) pri kupčiji grozi, da le s tako nizko ceno pri prodajanji zamore v 3 tednih dobiti kacij 34.000 gl. in tako rešiti, kar se da rešiti, češ, da polom gre na 144.000 gld. itd. Pravijo, da jo je pobral proti Gorenjskemu. Tedaj gg., ne dajte se oslepariti, katerih še osleparil ni! — Drugi iše starih umetnih reči pri cerkveni robi itd. in pravi, iz tega namenā: „da se stare forme ohranijo“. Pri tem niso nič graje vrednega spoznali.

Razne novice.

— V odbor Kamniške čitalnice so bili 14. t. m. izvoljeni: G. Janez Murnik za predsednika, g. Josip Orel za blagajnika, gg. J. Polak, Gr. Slabajna, Fr. Tommc, Fr. Prohinar, Fr. Hajek, A. Frölich, A. Janežič pa za odbornike. Vsi izvoljeni so dobri gospodarji, zato je upati, da se bodo za čitalnico dobro potrudili in za napredek društva skrbeli.

— Nova telegrafična štacija se je 6. t. m. odprla v Brežicah na Štajarskem.

— Kolera se je neki v Črnomelji zopet pričela.

— Živinski sejmi so zarad goveje kuge prepovedani v vsih krajih Novomeskega in Krškega okrajnega glavarstva.

— Soboto 6. t. m. popoldne se je vnel v Trstu ogenj v prodajalnici g. Genela na Roženkranskem trgu in vničil blaga za čez 2000 gld. vrednosti. Še le čez 2 uri se je mestni gasilni straži, ktera je bila koj pri rokah, posrečilo požar vkrotiti. Ravno tisti dan so izlekli iz morja pri tako imenovanem „Campo Marzo“ truplo nekega bivšega trgovskega pomočnika. V pismu, kterega so pri njem našli, pravi da, obup in pomanjkanje vsega sta ga pripravila k samoumoru. (Najbrže bo pomanjkanje vere.)

— Brezverska molitev. Dunajski „Vaterland“ je prejel tole pismo: „Več učenikom je gospod okrajni šolski nadzornik zapovedal, da naj z učenci (v okrajni Jaegerndorfu) opravljajo brezverske molitve. Ali se take molitve kje nahajajo?“ — Morebiti vé zanje gospod minister za bogočastje.

— Na Oljski gori dala je princezinja d' Auvergne zidati samostan za karmelitarice, kateri bo prihodnje leto dozidan.

— V 3. seji deželnega zbora v Trstu so bili voljeni odseki, ki imajo sestaviti spomenico o raznih stvareh. Pomenljivo znamenje sedanjega časa je, da se v odseku, ki ima poročati o odpravi kršanskih vaj v šoli, nahaja tudi en jud dr. Mojzes Luzzatto.

Judje bodo tedaj zdaj določevali, ali katoliški otroci smejo iti v cerkev, k spovedi itd., ali pa ne. Pri glasovanju bilo je izmed 43 oddanih listkov 8 praznih, tedaj je vender še 8. katoličanov v zboru!

— Še veči kuriozum je omeniti o nekem drugem odseku, v kterega je voljen tudi Burgstaller. Mej tem, ko vladini „Osservatore Progresso“, „Gazzatta di Trieste“, poročata, da ima ta odsek napraviti spomenico, da se odstranijo vse trdnjave od mesta in se mesto proglašajo za odprto mesto (Offene Stadt), poročata „Triester Zeitung“ — in „Cittadino“, da naloga omenjenega odseka je napraviti spomenico, da se jezuitje izženejo.



Zopet nam je nemila smrt vzela vrlega domorodca, iskrenega boritelja za našo reč, gospoda

Matij-a Koren-a,

deželnega poslanca in posestnika v Planini. Našli so ga v stanovanji pri Virantu včeraj mrtvega na postelji, mrtvoud je končal blago njegovo življenje prekmalo za rodovino njegovo, za domovino našo.

Razpisano:

Služba učitelja 4razredne šole v Loki s 400 gld. letne plače. Prošnje se vložé do konca januarja 1874 pri krajnem šolskem svétu v Loki.

Službe dveh učiteljev na 4razredni šoli s 500 gld. letne plače, v Črnomelji.

Služba učitelja v Metliki s 500 gld. l. plače; služba učitelja v Semiču, s 400 gld. l. plače; služba učiteljice na dekliški šoli v Metliki, s 400 gld. l. plače.

Prošnje se vložé do konca tega leta pri dotičnih okrajnih šolskih svétih.

Služba učitelja klasične filologije na Ljubljanski gimnaziji. Prošnje se vložé do 20. januarja 1874, pri šolskem svétu v Ljubljani.

Služba jetnišnega nadzornika pri deželni sodnji v Ljubljani s 300 gld. letne plače, in 25 percentno doklado, z obleko in prostim stanovanjem. Prošnje se vložé do 20. januarja 1874, pri predsedništvu deželne sodnije.

Listnica vredništva.

Čast. gosp. M. Zagorjanu, župniku pri sv. Dubu: 52 gld. prejeli, hvala! — Delničarju banke „Slovenije“ na Štajarskem: Če hočete, da Vaše vrstice natisnemo, blagovolite vredništvu naznaniti svoje ime.

Umrlí so:

11. dec. Gašper Kokalj, berač, 71 l., za grižo. — Primož Frantar, hlapec, 39 l., telesno poškodovan.

12. dec. Polona Burgar, žena gostača, 66 l., za pljučnim mrtvoudom. — Gabrijela Pirnat, hči rudarskega sosesestnika, 10 l., za zaduho.

13. dec. Marija Šesek, žena gostača, 74 l., za jetiko. — Gospodičina Eleonora baroninja Gall pl. Gallenstein, kranjska redovnica, 90 l., za mrtvoudom. — Marija Kreč, krojaška hči, 6 l., za pljučnim mrtvoudom. — Jožefa Osmek, delalski otrok, 1 l., za kozami. — France Sedlar, čevlj. otrok, 10 mes., za božjastjo.

14. dec. Marija Zupančič, delalka, 26 l., za pljučno sušico. — France Urbančič, branjevski otrok, 3 l. in 10 m., za pljučnico.

15. dec. Marija Vesel, nadkondukterjev otrok, 4 l. in 10 m., za davico. — Gašpar Stöckl, trgovec, 42 l., za srčnim mrtvoudom. — Tomaž Rav

nahrib, delavec, 56 l., za legarjem. — Uršula Lavrič, delalka, 24 l., za pljučno sušico.

16. dec. Francu Rosmanilu, delalcu v prejnici, drugi dvojček Alojzija, 6 mes., za krvno vodenico.

18. dec. Miha Zajec, hlapec, 28 l., telesno poškodovan. — Janez Zupan, berač, 50 l., za rakom na jetrih. — France Brate, magac. delavec, 53 l., za pljučnim mrtvoudom. — Amalija Giberti, vdova, c. k. oberstlajtnanta, 66 l., za organičnim srčnim trpljenjem.

Eksekutivne dražbe.

22. dec. 3. Bl. Strupi-jevo iz Rupe (3950 gl.) v Kranji. — 3. Fr. Grablovič-ovo iz Zagorice (412 gl.) v Zatičini. — 3. Andr. Kepic-ovo (711 gl. 80 kr.) na Brdu. — 3. Jak. Stojan-ovo iz Lancovega (800 gl.) v Radoljci. — 3. Fr. Šinkovc-ovo iz Višnje (667 gl.) v Žužembergu. — 3. Jak. Kovačič-ovo iz Ponikle (976 gl.) v Ložu. — 3. Jož. Gerlo-vo (1470 gl.) v Ložu. — 3. Jan. Anžurje-vo iz Gaberja (341 gl.) v Litiji. — 2. Em. Lukšič-ovo z Germ (600 gl.) v Novem mestu. — 2. Jan. Gregorič-ovo iz Zg. vasi (560 gl.) v Novem mestu. — 1. Jak. Gorišek-ovo (1610 gl.) iz Zg. Oreheka Novomesto. — 1. Marije Pogačnik-ove v Zajevčem (2400 gl.) na Brdu. — 3. Luk. Burja-ovo iz Vrha (2000 gl.) na Brdu. — 1. Tom. Prijatelj-ovo (583 gl.) v Ribnici. —

23. dec. 3. Avrelije pl. Tomasy (12675 gl.) v Kamniku. — 3. Amalije Globočnik-ove (9159 gl.) v Trziču. — 3. Ant. Pohar-jevo iz Šentjanža (245 gl.) v Ratečah. — 3. Jan. Premern-ovo iz Poreč (3274 gl.) v Vipavi. — 3. Jan. Mihelič-ovo (120 gl.) v Kočevji. — 3. Mat. Högl-jevo iz Mozeljna (500 gl.) v Kočevju. — 3. Ane Gerlovič-ove iz Zabjeka (800 gl.) v Krškem. — 2. Bl. Weber-jevo iz Zaliloga (1512 gl.) v Loki. — 2. Mart. Vičič-ovo z Harij (500 gl.) v Bistrici. — 2. Jož. Deklevat-ovo iz Prema (2100 gl.) v Bistrici. — 2. Ant. Božič-ovo iz Gradiše (365 gl.) v Vipavi. — 2. Jož. Fatur-ovo z Bač v Bistrici. — 3. Andr. Lesar-jevo z Sodršice (2782 gl.) v Ribnici. — 2. Jož. Vičič-ovo z Zarčice v Bistrici. — 3. Ant. Stibil-ovo iz Ustje v Ipavi. — 1. Katra Ilavar-jeve (4143 gl.) v Zatičini. — 1. M. Rahne-vo iz Dragotina (1690 gl.) v Kranji. — 1. Jančar in Bokav-ovo (1574 gl.) s Kresniške gore v Litiji. — 3. Luka Gorijanc-ovo v Postojni. — 1. Greg. Martinčič-ovo Sp. Košana (1060 gl.) v Postojni. — 1. Fr. Dovgan-ovo iz Oreheka (932 gl.) v Postojni. — 1. Mart. Šušel-jevo iz Sp. Košane (786 gl.) v Postojni. — 1. Luk. Bole-tovo iz Koče (3221 gl.) v Postojni. — 1. Mar. Erger-ovo iz Žir (280 gl.) v Idriji. — 1. Mat. Beselj-ovo z Jeličevrha (1065) v Idriji. —

24. dec. 3. Mart. Tancig-ovo iz Zg. Iga (3176 gl. 160 gl. 140 gl. in 100 gl.) v Ljubljani. — 3. Mat. Rovšek-ovo (3895 gl. 90 kr.) na Brdu. — 3. Jan. Gostinčar-jevo (667 gl. 50 kr.) na Brdu. — 3. Fr. Pečar-jevo iz Vidma (450 gl.) na Brdu. — 3. Ign. Marn-ovo iz Vrha (1520 gl.) v Mokronogu. — 3. Hel. Štražišar-jeve iz Beč (1348 gl.) v Ložu. — 3. Jur. Štražišar-jevo iz Hruškarjev (1100 gl.) v Ložu. — 3. Mih. Zemel-ovo iz Ponikve (950 gl.) v Ložu. — 1. Jež. Požar-jevo (1032 gl.) v Senožečah. — 1. Jere Zalar-jeve (1457 gl.) iz Studenca. — 1. Martin Pirkovč-ovo v Sp. Suhadolu (1277 gl.) v Novomestu. — 1. France Planin-ovo v Seidendorf (1650 gl.) v Novomestu. — 1. Mih. Gašperlin-ovo iz Pošenika (2418 gl.) v Kranji. — 1. Martin Jerom-ovo iz Podgorice (1841 gl.) v Ljubljani. — 1. Katra Gril-ovo iz Vrha na Brdu. — 3. Jan. Arko-vo iz Ravnidola v Ribnici. Jož. Kollman-ovo hišno orodje v Ljubljani.

Janez Fabian,

štacunar pred šolami v Ljubljani, prodaja pravo

afrikansko kadilo,

in zraven tudi neko primes, ki temu kadilu posebno prijeten duh daje. Tako namešano kadilo že dalj časa rabijo na Dunaji, v Gradcu in tudi po družih mestih; zadnji čas so ga jeli rabiti v Ljubljani v škofijski cerkvi in pri sv. Jakopu. (19—1)